

מראי מקומות- חולין ק"י

לחוש כן, דא"כ לא ניקח שום דבר מעכו"ם, דלמא גזלן מישראל, אע"כ דאין חוששין לזה, ורק לשבושי א"ל כן.

(ג) **מ"ט לא מנחת תפילין- פי' החת"ס ע"פ הנ"ל,** דכיון דהחזיק עצמו לת"ח, א"כ הא קי"ל דת"ח אסור לילך במבואות מטונפות, משום דלעולם צריך להרהר בתורה, וא"כ לכאור' צריך להיות עליו תפילין כל זמן. ועוד, אפי' אם מצטער ע"י מה שצריך להניח תפילין כל הזמן, מ"מ כיון דת"ח הוא יש לו להחמיר על עצמו. וע"ז השיב לו דחולי מעיים הוא, וא"כ אסור לו להחמיר על עצמו ^{נצחק}, בשלמא לפי **חוס' בכתובות** (קד. דכ' דחולי מעיים אין מניח תפילין משום דאינו יכול ליהדר, א"כ אסור לו להניח תפילין. אבל לפי מש"כ **רש"י** כאן, דפטור מן התפילין משום דצריך לחלצן תדיר, לכאור' משמע דהוי משום טירחא, ולכן למה אינו יכול להחמיר על עצמו, וצ"ע. וכן' דמשו"ה הק' לו למה אין לו ציצית בבגדו, ואף דידע דאולי כסות לילה הם, מ"מ הו"ל להחמיר על עצמו. ואף דאי' בירושלמי דמי שאינו מחוייב בדבר והחמיר על עצמו נקרא הדיוט, ע"כ רמי לא ס"ל כן, דלא השיב לו כן לענין תפילין, אע"כ דס"ל דרשאי להחמיר על עצמו, ולכן שפיר הק' לו לענין ציצית. וע"ז השיב לו דטלית שאולה הוא, ואין לומר דיש להחמיר על עצמו ולהטיל ציצית, שהרי כשהחזירו לבעליו אינו רשאי להסיר הציצית, ואינו מחוייב להפסיד ממנו להטיל ציצית ולהפסידם אחר זמן.

(ד) **א"ל חוץ לתחום אכלתינהו- כ' הר"ן בפסחים** (יז: בדפיו) דכיון דדעתו ה' לחזור, א"כ אף בתוך התחום ה' מותר לו לאוכלם בצנעא, אלא דבעי לשנויי אפי' אם לא ה' דעתו לחזור נמי שרי, לפי שחוץ לתחום אכלתינהו.

(ה) **טלית שאולה כל שלשים יום פטורה מן הציצית- כ' תוס' דנראה דאין לברך על השאולה, ואע"פ דאמר ר"ת דנשים מברכות על מצוות עשה שהזמן גרמא, התם עכ"פ יש אחר שהוא חייב במצוה זו, משא"כ בטלית שאולה, דכל אדם פטור בטלית שאינו שלו. וכן כ' הרא"ש (כ"ו), והוסיף דנראה דהא**

(א) **איכא תנא דאתני' לרב כחל- פרש"י, האם יש כאן מי ששנה לרב כחל שבשלו בלא קריעה אסור באכילה, ולישנא בתרא דרב הוה שמיצא ל' לר"א. והשיב לפי ר' כהנא דשנה לו כחל של מניקה, והוא טעה וסבר שהוא בכל כחל. והק' הרמב"ן, א"כ שיש לחלק בין מניקה לשאין מניקה, א"כ מנ"ל באמת להתיר כחל של מניקה בדיעבד, אולי מה דאמרי' לעיל בברייתא דכחל שבשל בחלבה מותר, היינו כחל שאינו של מניקה, אבל אולי כחל של מניקה אסור אף בדיעבד. ותי' דמדקתני סתם כחל שבשל בחלבה מותר (וקתני סתמא), וקתני מה בין זה לזה, והשיב זה כנוס במעיו וזה אינו כנוס במעיו, ש"מ דאף במניקה קתני נולכא' כוונתו דאף של מניקה אינו כנוס במעיו, וכיון שזהו טעם החילוק, א"כ גם במניקה אמרי' כן. ובתוס' פי' סוגיין באו"א, דרב אסר כחל אפי' בקריעת שתי וערב, אע"ג דמתני' התיר בקריעה, וסבר רב דהי"ל לר' חייא איזה ברייתא שחולק על מתני' וס"ל דאף בקריעה אסור, אפי' אם אינה מניקה. וסיים דמה שאנו אוכלין אף ממניקה, היינו משום דסמכינן על הלשון דרב מצא בקעה וגדר בה גדר, וגם מבואר דהאמוראים אכלו כחל בקריעה ולא חילקו בין מניקה לשאין מניקה.**

(ב) **ודלמה דגזל הוה- פי' החת"ס, משום דודאי לא מצאו בכרם ישראל, דא"כ לא יהי' שאלה של יין נסך, וגם בכרם עכו"ם לא מצאו, דא"כ הו"ל להק' לו דודאי יין נסך הוא, אע"כ דמצא ברה"ר, ולכן הק' לו דלמא גזל הוא, ולא הק' לו דודאי גזל הוא. אבל א"כ ק', למה לא השיב לו דכיון דברה"ר הוא, הוי של מוצאו, ול"ל דקדחו בהו חילפי. ותי' דהי' רוצה להראות עצמו לת"ח ומחמיר על עצמו, וכדאי' בירושלמי בשקלים דכה"ג ת"ח מחמיר על עצמו, ובתשו' צמח צדק אי' דבכה"ג כופין ת"ח להחמיר על עצמו, ולכן השיב לו דאחר יאוש בעלים ה'. וע"ע בחי' הר"ן שהביא גירסא דדלמא ערלה הו', וכ' דהיתה כוונתו רק לשבושי, דבאמת אין צריך לחוש שמא שמא ערלה הו', דסתם פירות לאו דערלה נינהו. וכ' דגם קושייתו דדלמא של גזל הם ה' רק לשבושי, דבאמת אין צריך**

הוא לאחר מליחה, הטעם פשוט דהטעם הוא משום דכבוד יש בו הרבה דם.

(ח) **דלמא התם בכבדא דאיסורא, ומשום שמנוניתא- פרש"י**, דאוסרת המתבשל עמה לפי שבולע מן הטרפה, אבל אינה נאסרת אם של היתר היא ובשלה עם טרפה, לפי שטרודה לפלוט כל שעה ואינה בולעת כלום. וכ' **הריטב"א** דזהו ודאי תימא גדול, איך שייך לומר שתהא כבד שלוקה בשול גדול בקדרה ולא תבלע כלום. ועוד, החוש ומעשים בכל יום מכחישים הא דאביי, שהכבד המתבשל עם טעם הבשר מקבלת טעם השמנונית. ועוד, לפי זה יהי' מותר אף לבשל אף בקדרה של איסור, דאינו בולע כלום, וזה אינו במשמע. וע"ש עוד מה שהק', והוא פי' דהכבד של איסור אוסרת לחבירתה של היתר, דאע"ג דחברתה לא בלעה דמא, איסורא בלע. ואינה נאסרת, היינו משום דמא דנפשה, לפי שפולטת ואינה בולעת, ומילי מילי קתני, רישא בכבדא דאיסורא וסיפא בכבדא דהתירא, וקמ"ל דדוקא אם נתבשלו ביחד, אז חבירתה דאיסורא אסרתה משום שמנונית, הא לא"ה לא הוי מיתסרא משם דם דנפשה.

דטלית מיירי ששאל טלית שאינה מצוייצת, וקאמר דפטור מלהטיל בה ציצית, דכתי' גדילים תעשה לך, על ארבע כנפות כסותך. אבל השואל טלית מצוייצת, אדעתא דהכי השאילה לו שיברך עליה. ואם א"א לו לברך אא"כ תהי' שלו, הוי כאילו נותנה לו מתנה ע"מ להחזיר. וכ' דנהגו להתעטף בטליתו של חבירו אפי' שלא מדעתו ומברך, וסמכו ע"ז דניחא לי' לאיניש דליעביד מצוה בממוני'.

(ו) **כל מצות עשה שמתן שכרה בצדה אין ב"ד שלמטה מוזהרין עליה- הק' תוס'**, הא בצדקה כופין אע"פ שכתוב שכרו בצדו. ותי' או דכופין אותו בדברים, או דשאני צדקה דאית בה לאו נמי. וע' **בקצות** (ר"צ, סוף ס"ק ג') שכ' ליישב קו' תוס' באו"א, ע"פ הא דכ' שם דבצדקה איכא שעבוד נכסים, והוי כאילו יש להעניי ממונם גבי', וא"כ הכפיי' הוא רק להחזיר לעניי הממון שיש להם גבי', ובזה אפי' היכא דשכרה כתי' בצדה יכולים ב"ד לכופ' על חזרת הממון.

(ז) **כבדא מה אתון ביי- פי' תוס' דשאלת הגמ'** הוא היכא דלא מלח הכבד, אבל אם נמלח הכבד, אז פשוט הוא דמותר לבשלו אח"כ, שהרי כל הדם יצא ע"י המליחה. והשאלה הוא, דשמא דם הכבד אע"פ שפירש מותר, אע"פ שדם שאר האיברים שפירש אסור, אולי שאני כבד דאף דכולו דם התירו התורה, וא"כ אולי מותר אף שפירש. וכ' דנראה דמדאורייתא אה"נ, דם שפירש מן הכבד מותר, אלא השאלה הוא מדרבנן, אולי דם שפירש אסור, ואפי' אם נאסור הדם מדרבנן לאחר שפירש, אולי היכא שבשלו, שאין הדם בעין, לא גזרו בכה"ג אטו שאר דם. וסיים תוס' בשם הרי"ף דמנהג כל ישראל שלא לבשל כבד אפי' אחר מליחה בלא צליי'. וע' **ברא"ש** (כ"ז) שכ' דמתוך דברי רש"י משמע דשאלת הגמ' הוא לענין אם מותר לבשלו לאחר מליחה, ומספקא לי' משום דיש בו ריבוי דם, ושמא אין כח במלח להפליט כל הדם, וכשהוא נתבשל חוזר הדם ונבלע בתוכו. וביאר **המעדני יו"ט** (ס'), דהוציא הרא"ש מרש"י כן מהא דלא פי' שום טעם להסתפק, ואם מיירי קודם מליחה, אז ודאי צריך לפרש טעם, משא"כ אם השאלה